

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๐๕

วันศุกร์ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครจิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกัระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายเกียรติชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางจรี วิจิตรวาทการ	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๓. นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)
๔. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้อรอด

๒. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

๒. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง

๓. นางรัชณี รุจิขจรเดช

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก

๒. นายนวัต บุญศรี

๓. พันตำรวจตรี ธีรวัฒน์ เสี่ยงมศักดิ์

๔. นายสุรพงษ์ ศรีไกรวิน

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ๑

ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔

นิติกร

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๐๔ วันพฤหัสบดี ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเริ่มพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รายงานต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมาธิการด้านการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งสิ้นสิบสองประเด็น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเด็นที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการแก้ไขปรับปรุงแล้วทั้งสิ้น เช่น ประเด็นเรื่องการจัดตั้งพรรคการเมืองตามร่างที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น มีกระบวนการขั้นตอนที่ทำให้พรรคการเมืองจัดตั้งได้ยาก เนื่องจากต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองมากถึงห้าพันคน ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแก้ไขในประเด็นการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว โดยกำหนดให้มีสมาชิกพรรคการเมืองเพียงห้าร้อยคน ก็สามารถขอจดทะเบียนตั้งพรรคการเมืองได้

ทั้งนี้ ยังมีประเด็นที่คณะอนุกรรมาธิการด้านการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตั้งข้อสังเกตซึ่งที่ประชุมควรพิจารณา ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ควรให้พรรคการเมืองกำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมืองห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมือง กระทำการใดๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อมหรือยินยอมให้บุคคลใดซึ่งมิใช่สมาชิกพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการครอบงำหรือชี้นำการดำเนินการโดยอิสระของพรรคการเมือง หากกระทำการฝ่าฝืนนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง (ร่างมาตรา ๒๖) ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะอนุกรรมาธิการด้านระบบการเลือกตั้งและพรรคการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า หากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะในระหว่างที่มีการจัดการเลือกตั้งจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากร่างมาตรา ๒๖ มิได้บัญญัติให้คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุดท้าย อาจส่งผลให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนำคดีฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อโต้แย้งคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเนื่องจากคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น จึงเห็นควรบัญญัติถึงกรณีที่เกิดข้อโต้แย้งดังกล่าวให้อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกันกับการเกิดข้อโต้แย้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งได้บัญญัติให้อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่สอง ควรให้ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักลดหย่อนภาษีเป็นสองเท่าของเงินบริจาคแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาทในกรณีเป็นบุคคลธรรมดา และไม่เกินสองแสนบาทในกรณีเป็นนิติบุคคล เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจการได้ด้วยตนเองปราศจากการครอบงำของนายทุนหรือกลุ่มธุรกิจการเมือง โดยมีข้อสังเกตว่าในการหักลดหย่อนภาษีนั้นควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โดยต้องคำนึงถึงรายได้ของประเทศจากเงินภาษีด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเสร็จแล้วจะส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไปยังคณะอนุกรรมาธิการด้านการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นการภายในเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ รายงานต่อที่ประชุมว่า ในการจัดโครงการสัมมนาเรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ” คณะอนุกรรมการได้จัดทำสรุปลักษณะสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติในประเด็นที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการสัมมนา โดยจะมีการแบ่งผู้เข้าร่วมสัมมนาออกเป็นสองกลุ่ม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนา ซึ่งลักษณะของคำถามจะเป็นคำถามแบบกว้างๆ แยกคำถามออกเป็นสองส่วน กล่าวคือ ส่วนแรกจะเป็นคำถามเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และส่วนที่สองจะเป็นคำถามเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... โดยตอนท้ายของแบบสอบถามจะเป็นข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจัดโครงการสัมมนาในครั้งนี้ควรเชิญผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... โดยพิจารณาเรียงลำดับเป็นรายมาตราตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๗ เป็นต้นไป (พิจารณาต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) สรุปลักษณะสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๗

“มาตรา ๑๗ นอกจากหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) หน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น
- (๒) วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ
- (๓) วางระเบียบการตอบข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายของพรรคการเมือง ผู้สมัคร และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องกำหนดระยะเวลาการตอบข้อหารือให้แล้วเสร็จโดยเร็ว
- (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การสืบสวนและไต่สวน และการอื่นใดที่จำเป็น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง
- (๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของภาคเอกชนที่ร่วมมือปฏิบัติงานกับคณะกรรมการตามมาตรา ๒๔
- (๖) วางระเบียบเกี่ยวกับการผ่อนชำระค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้ง
- (๗) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
- (๘) จัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัย เพื่อกำหนดวิธีการหรือมาตรการให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้ “(๑) หน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรืออื่นและกฎหมายอื่น” และสอบถามว่าบทบัญญัติใน (๒) เป็นอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใด

ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี ชี้แจงเกี่ยวกับร่างมาตรา ๑๗ (๒) ว่าเดิมเป็นอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการให้ใบเหลือง ใบแดงแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาถึงอำนาจในการให้ใบเหลือง ใบแดงแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นอำนาจตามมาตรา ๒๒๔ (๓) และ (๔) ของร่างรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องบัญญัติ ดังนั้นเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “(๒) วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข้อกำหนดระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือตำรวจหรือตำรวจพิเศษ”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- เรื่องหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ควรนำหลักการในเรื่องดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือไม่ หากเกิดกรณีที่มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้จะนำหลักการที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญก็ตาม หากเกิดกรณีที่มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญก็เป็นเรื่องของผู้มีอำนาจในขณะนั้นที่จะพิจารณาว่าจะยังให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใดมีผลบังคับใช้ต่อไปหรือไม่

- มีกรรมการสอบถามว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๑๗ แล้วเห็นว่า มิได้มีการบัญญัติถึงกรณีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้น ความในร่างมาตรา ๑๗ จะมีผลบังคับกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกผู้บริหารท้องถิ่นด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๗ จะมีผลครอบคลุมถึงการเลือกสมาชิกวุฒิสภาด้วยเนื่องจากความใน (๔) ตอนท้าย ความว่า “...เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง” ได้มีการบัญญัติความหมายของถ้อยคำดังกล่าวไว้ในบทนิยามของร่างมาตรา ๔ แล้วซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีอำนาจในการออกระเบียบเพื่อกำกับดูแลเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและผู้บริหารท้องถิ่นด้วย อย่างไรก็ตาม หากในอนาคตการได้มาซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปโดยมิได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบดังกล่าวก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีอำนาจในการควบคุมและจัดให้มีการออกเสียงประชามติ แล้วแต่กรณี นอกจากนี้ ควรตัดความใน (๓) ออกทั้งอนุมาตรา โดยนำประเด็นดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๘

พันตำรวจตรี ญัฐวัฒน์ เสี่ยมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ สอบถามว่า เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีการบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการนับคะแนนใหม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงมาตรา ๒๒๔ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญ หมายถึงการให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการนับคะแนนใหม่ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในประเด็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒๔ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญนั้น จะนำเรื่องการนับคะแนนใหม่ไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ....

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า การบัญญัติความว่า “...ผ่อนชำระค่าเสียหาย...” ใน (๖) นั้นไม่ควรกำหนดให้มีการผ่อนชำระค่าเสียหายได้ แต่ควรให้มีการเรียกค่าเสียหายทั้งหมดในคราวเดียว

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ของร่างมาตรา ๑๗ ความว่า “ในการควบคุมกำกับ ดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการที่จะดำเนินการสอดส่อง สืบสวน หรือไต่สวนเพื่อป้องกันและขจัดการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันจะก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมในการเลือกตั้งได้ ไม่ว่าจะเป็นเวลาในระหว่างประกาศใช้

พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม” เนื่องจากควรบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ในการสอดส่อง สืบสวน หรือไต่สวนเพื่อป้องกันและขจัดการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันจะก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง แม้จะไม่ใช่ช่วงที่ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งก็ตาม

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า คำว่า “การเลือกตั้ง” ได้บัญญัติความหมายไว้ในบทนิยามในร่างมาตรา ๔ ซึ่งหมายความว่า “เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และให้หมายความรวมถึงการเลือกสมาชิกวุฒิสภาด้วย” ดังนั้น ความที่บัญญัติตอนท้ายของความในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๑๗ ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่นั้น ความว่า “...พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม” มิได้มีความหมายรวมถึงการออกเสียงประชามติด้วย จึงเห็นควรให้เพิ่มความว่า “...และการออกเสียงประชามติด้วย” ไว้ในบทนิยามความหมายของคำว่า “การเลือกตั้ง” เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มความเป็นวรรคสอง ของร่างมาตรา ๑๗ ที่มีเจตนารมณ์ครอบคลุมไปถึงการออกเสียงประชามติด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๑๗ ควรบัญญัติถึงอำนาจในการบริหารงานบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องอำนาจในการบริหารงานบุคคลในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ได้บัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๔๖ แล้ว

- มีกรรมการเสนอให้ตัดความว่า “การออกเสียงประชามติ” ที่บัญญัติไว้ใน (๒) และ (๔) ออก เนื่องจากได้มีการแก้ไขบทนิยามของคำว่า “การเลือกตั้ง” ให้มีความหมายรวมถึงการออกเสียงประชามติแล้ว

ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี สอบถามว่า ความตอนท้ายในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๑๗ ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ ความว่า “ไม่ว่าจะเป็นเวลาในระหว่างประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม” จะมีความหมายรวมถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นด้วยหรือไม่ นอกจากนี้ ความใน (๕) ความว่า “วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของภาคเอกชนที่ร่วมมือปฏิบัติงานกับคณะกรรมการตามมาตรา ๒๙” นั้น ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ให้การศึกษาแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ว่าจะมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือไม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๑๗ ดังนั้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นจึงไม่มีประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด สำหรับประเด็นการเสนอให้เพิ่มหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งใน (๕) นั้น เห็นว่าไม่ควรบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๗ อย่งไรก็ตาม หากที่ประชุมได้พิจารณาถึงร่างมาตรา ๒๙ จะได้นำประเด็นดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง และสอบถามผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งแก่ประชาชนหรือไม่

ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี ชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดโครงการอบรมเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง และให้การศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งแก่ประชาชนอยู่เป็นประจำ กล่าวคือ หลักสูตรของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นหลัก

นายวันดี บุญศรี ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ๑ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งมีเครือข่ายพลเมืองอาสาพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งเป็นศูนย์ประชาธิปไตยอยู่ทุกตำบลทั่วประเทศ โดยร่วมมือกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในการให้ความรู้เรื่องระบอบประชาธิปไตยแก่ชนชั้นรากหญ้า ในการขับเคลื่อนประชาธิปไตยซึ่งได้ผลตอบรับเป็นอย่างดี และทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า เรื่องการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยนั้น ตามร่างเดิมที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง บัญญัติเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ในชั้นการพิจารณาของคณะอนุกรรมการได้มีการแก้ไขให้เป็นอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแทน โดยได้บัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๔๕ (๓)

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งสิ่งที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรมมีสามประการ คือ ๑) ผู้จัดการเลือกตั้ง ๒) นักการเมืองและพรรคการเมือง และ ๓) ประชาชน ซึ่งตัวแปรที่สำคัญ คือ ประชาชน หากประชาชนไม่ขวยเสียดก็จะส่งผลทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้ความรู้แก่ประชาชนนั้นควรยึดหลักการในร่างรัฐธรรมนูญเป็นหลัก เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การใช้คำว่า “การเผยแพร่ความรู้” อาจไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ขอเสนอให้ใช้คำว่า “ในการสร้างความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน” ใน (๕) เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าต้องการสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- ควรนำหลักการที่บัญญัติในมาตรา ๗๘ ของร่างรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ” มาบัญญัติใน (๕)

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๕) เป็นดังนี้ “(๕) สหประชาชาติเพื่อประชาธิปไตย ปฏิบัติหน้าที่ของภาคเอกชนที่ร่วมมือปฏิบัติหน้าที่กับกระทรวงมหาดไทย ๒๕ส่งเสริม สนับสนุน ให

หน่วยงานของรัฐหรือสถาบันการศึกษาในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า องค์กรเอกชน เช่น องค์กรกลาง หรือมูลนิธิต่าง ๆ ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญ ควรเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๕) เป็นดังนี้ “(๕) สหประชาชาติเพื่อประชาธิปไตย ปฏิบัติหน้าที่ของภาคเอกชนที่ร่วมมือปฏิบัติหน้าที่กับกระทรวงมหาดไทย ๒๕ส่งเสริม สนับสนุน ให

หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชนในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗ นอกจากหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) หน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรืออื่นและกฎหมายอื่น

(๑/๑) ออกข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และตามกฎหมายอื่น

(๒) วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง

(๓) สำรวจระเบียบข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติของพรรคการเมืองของผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องกำหนดระยะเวลาหรือให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง พรรคการเมือง การสืบสวนและไต่สวน และการอื่นใดที่จำเป็น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

(๕) สำรวจระเบียบข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติของภาคเอกชนที่ร่วมมีสิทธิเลือกตั้งพรรคการเมือง ๒๕ ส่งเสริม สนับสนุน ให้หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชนในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) วางระเบียบเกี่ยวกับการผ่อนชำระค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้ง

(๗) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

(๘) จัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัย เพื่อกำหนดวิธีการหรือมาตรการให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ในการควบคุม กำกับ ดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการที่จะดำเนินการสอดส่อง สืบสวน หรือไต่สวนเพื่อป้องกันและขจัดการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันจะก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมในการเลือกตั้งได้ ไม่ว่าจะเป็นเวลา ในระหว่างประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม”

มาตรา ๑๘

“มาตรา ๑๘ ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้สมัคร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ (๓) ให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นหรือตอบข้อหารือให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับหนังสือหารือ

การให้ความเห็นหรือตอบข้อหารือของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมือง ผู้สมัคร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้หารือที่จะนำเรื่องไปสู่ศาลปกครองสูงสุด แต่การนำเรื่องไปสู่ศาลนั้น ไม่เป็นการทุลาการปฏิบัติตามความเห็นหรือการตอบข้อหารือของคณะกรรมการ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นหรือตอบข้อหารือของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยอาจจะเป็นการสร้างภาระงานมากเกินไป เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๘ ในกรณีที่พรรคการเมือง หรือผู้สมัคร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้ใดมีข้อสงสัยหนังสือสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองหรือตอบข้อหารือให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่ได้รับหนังสือหรือสอบถาม”

ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี กล่าวว่า เนื่องจากมีปริมาณข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองจำนวนมาก จึงต้องการขอขยายเวลาการตอบข้อหารือดังกล่าวเป็นระยะเวลาสี่สิบห้าวันหรือสามสิบวันเท่ากฎหมายเลือกตั้งเดิม และให้หารือในช่วงเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกาประกาศให้มีการเลือกตั้งและการเลือกตั้งท้องถิ่น

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดให้ผู้สมัครสอบถามในนามของพรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองได้ทราบด้วยว่า สมาชิกพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งนั้นมีความสงสัยในเรื่องใด และพรรคการเมืองสามารถนำเรื่องดังกล่าวแจ้งให้สมาชิกพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งรับทราบและปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

- ควรคงความว่า “ผู้สมัครผู้ใด” ไว้ เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ได้สังกัดพรรคการเมือง และในการตอบข้อหารือไม่ควรใช้ระยะเวลาในการตอบข้อหารือนานเกินไป นอกจากนี้ เพื่อให้ไม่ให้เกิดคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตอบปัญหาในประเด็นเดิม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการตอบข้อหารือในประเด็นใดแล้ว ก็ควรมีการประกาศให้รับทราบเป็นการทั่วไปด้วย

ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี ชี้แจงว่า ในการตอบข้อหารือของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีการเปิดเผยเป็นการทั่วไปโดยประกาศลงในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกครั้ง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๘ ในกรณีที่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครผู้ใด หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีข้อสงสัยสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองตมขพพธพ ๑๖ (๓) ที่ถูกต้อง ให้คณะกรรมการพิชารททให้คตทททหรือตอบข้อหารือให้แล้วเสร็จภายในสามสิบห้าวันนับแต่ได้รับหนังสือหรือสอบถาม”

ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี กล่าวว่า การให้ความเห็นหรือตอบข้อหารือของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิพรรคการเมือง หรือผู้สมัครผู้ใด ในการที่จะนำเรื่องไปสู่ศาลปกครองสูงสุด เพราะการให้ความเห็นหรือตอบข้อหารือของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเพียงข้อแนะนำไม่มีผลผูกพัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้ความเห็นหรือตอบข้อหารือของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งตอบว่าสามารถกระทำได้ การตอบข้อหารือดังกล่าวต้องมีผลผูกพัน แต่หากคณะกรรมการการเลือกตั้งตอบว่าไม่ได้เกิดประเด็นโต้แย้ง พรรคการเมืองหรือผู้สมัครผู้ใดจึงจะมีสิทธินำเรื่องไปสู่ศาลปกครองสูงสุดได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า การตอบข้อหารือของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ถ้าเป็นการวินิจฉัยควรนำเรื่องไปสู่ศาลปกครองสูงสุดได้ แต่ถ้าเป็นเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ข้อแนะนำก็ไม่ควรนำเรื่องไปสู่ศาลปกครองสูงสุด ทั้งนี้ หากปฏิบัติตาม

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๙ เป็นหลักการใหม่ โดยมีความมุ่งหมายให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ไม่ให้กรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งคนใดแยกตัวไป ปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด เพราะจะเป็นเหมือนการปฏิบัติงานคนเดียวซึ่งผลจากการปฏิบัติงานนั้น อาจไม่ตรงตามเป้าประสงค์ของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ รับผิดชอบร่วมกัน ทุกเรื่องต้องผ่านคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ในอดีตที่มีการแบ่งภารกิจเพื่อ ให้ กรรมการการเลือกตั้งว่าท่านใดดูแลในเรื่องใดนั้นเพื่อกำหนดผู้ดูแลหลัก ซึ่งในบางกรณีหากไม่กำหนดผู้ดูแล หลักก็จะมีปัญหาในทางปฏิบัติได้เพราะทุกเรื่องต้องนำมาผ่านคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมด แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้การเลือกตั้งหรือการ ออกเสียงประชามติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๙ มีความสอดคล้องกับหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๖๔ ของร่างรัฐธรรมนูญแล้ว เหตุที่ไม่สามารถแก้ไขให้เหมือนกันทั้งหมด เนื่องจาก คณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติ หน้าที่ให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้ควรแก้ไข เป็นดังนี้ “...ในกรณีที่คณะกรรมการ มีการมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดต้องไม่มีลักษณะที่กระทบต่อความ รับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการ” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ มอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้การ เลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ในกรณีที่ มี คณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดต้องไม่มีลักษณะที่กระทบ จะมีผลให้กรรมการผู้นั้นมีอำนาจหรือหน้าที่ในเรื่องนั้นแต่เพียงผู้เดียวหรือกระทบต่อความรับผิดชอบ ร่วมกันของคณะกรรมการ”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “จะมีผลให้กรรมการผู้นั้นมีอำนาจหรือหน้าที่ในเรื่องนั้นแต่เพียง ผู้เดียว” มีความหมายว่าอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ผู้นั้นมีอำนาจหรือหน้าที่ในเรื่องนั้นแต่เพียงผู้เดียว” หมายความว่าถ้าคณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดกรรมการผู้นั้นย่อมมี อำนาจหรือหน้าที่ในเรื่องนั้นแต่เพียงผู้เดียว เช่น อำนาจในการดูแลการเลือกตั้ง หรืออำนาจในการสอบสวน เฉพาะเรื่องซึ่งจะไม่ใช้อำนาจในการสอบสวนทั้งหมดทุกเรื่อง

- มีกรรมการเสนอแสดงความเห็นว่า ควรตัดความว่า “ในกรณีที่มีการมอบหมายให้กรรมการคน หนึ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดต้องไม่มีลักษณะที่กระทบต่อความรับผิดชอบร่วมกันของ คณะกรรมการ” เพื่อให้เกิดความชัดเจนและให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและโดยสุจริตและเที่ยงธรรม **ในกรณีที่มิได้มีมติให้ยุบพรรคการเมืองหรือให้ยุบพรรคการเมืองหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ของพรรคการเมืองใดโดยไม่มีลักษณะที่กระทบต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะพรรคการเมือง**”

มาตรา ๒๐

“มาตรา ๒๐ ในระหว่างการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ให้กรรมการแต่ละคนมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำกับและตรวจสอบการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๒) มีคำสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนเมื่อพบเห็นการกระทำใดที่มีเหตุสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) เมื่อพบการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ถ้าการนั้นเป็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจสั่งให้ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือสั่งให้กระทำได้ตามที่เห็นสมควร ถ้าเป็นการกระทำของบุคคลที่มีชื่อเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนบันทึกพฤติกรรมแห่งการกระทำและรวบรวมพยานหลักฐานไว้เพื่อดำเนินการต่อไปได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จะสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยในเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำนั้นก็ได้

ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) จะต้องมีการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครผู้ใดไว้เป็นการชั่วคราว หรือต้องดำเนินคดีกับผู้ใด ให้เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัย

เมื่อกรรมการผู้ใดออกคำสั่งตาม (๒) หรือ (๓) แล้ว ให้รายงานต่อประธานกรรมการเพื่อทราบโดยเร็ว และให้ประธานกรรมการแจ้งให้กรรมการอื่นทราบด้วย ในการนี้ ถ้าคณะกรรมการเห็นสมควรจะมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกคำสั่ง หรือมีมติให้ดำเนินการอย่างใดตามที่เหมาะสมก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “เมื่อกรรมการผู้ใดออกคำสั่งตาม (๒) หรือ (๓) แล้ว ให้รายงานต่อ**ประชาชน**คณะกรรมการเพื่อทราบโดยเร็ว **และให้ประชาชนพรรคการเมืองให้พรรคการเมืองอื่นทราบด้วย** ในการนี้ ถ้าคณะกรรมการเห็นสมควรจะมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกคำสั่ง หรือมีมติให้ดำเนินการอย่างใดตามที่เหมาะสมก็ได้” เพราะการรายงานควรต้องรายงานกับคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ใช่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

พันตำรวจตรี อนุรักษ์รัตน์ เสงี่ยมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ ตั้งข้อสังเกตว่า ความใน (๓) ในเรื่องการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒๔ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า “(๓) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) หรือเมื่อพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่ง

ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งเลือก หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย” ดังนั้น ควรบัญญัติ (๓) เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๒๔ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการสอบถามว่า ในร่างมาตรา ๔ มีการนิยามความหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งใหม่ โดยหมายความรวมถึงการออกเสียงประชามติด้วย ดังนั้น ความว่า “การออกเสียงประชามติ” ยังควรต้องมีอยู่หรือไม่

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ซึ่งแจ้งว่า ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้การเลือกตั้งหมายถึงรวมถึงการออกเสียงประชามติด้วยแล้ว

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดความว่า “หรือการออกเสียงประชามติ” ออก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรตัดความว่า “ในเขตเลือกตั้ง” ใน (๓) ออก เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๒๔ (๓) ของร่างรัฐธรรมนูญ โดยอาจนำความดังกล่าวไปกำหนดในระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรคงความว่า “ในเขตเลือกตั้ง” ไว้ เพราะหากตัดความดังกล่าวออก อาจตีความได้ว่าเป็นการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ทุกหน่วยเลือกตั้งทั่วประเทศ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐ ในระหว่างการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ให้กรรมการแต่ละคนมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำกับและตรวจสอบการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๒) มีคำสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนเมื่อพบเห็นการกระทำใดที่มีเหตุสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) เมื่อพบการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ถ้าการนั้นเป็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจสั่งให้ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือสั่งให้กระทำได้ตามที่เห็นสมควร ถ้าเป็นการกระทำของบุคคลที่มีชื่อเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนบันทึกพฤติกรรมแห่งการกระทำและรวบรวมพยานหลักฐานไว้เพื่อดำเนินการต่อไปได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จะสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยในเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำนั้นก็ได้

ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) จะต้องมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครผู้ใดไว้เป็นการชั่วคราว หรือต้องดำเนินคดีกับผู้ใด ให้เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัย

เมื่อกรรมการผู้ใดออกคำสั่งตาม (๒) หรือ (๓) แล้ว ให้รายงานต่อประธานคณะกรรมการเพื่อทราบโดยเร็ว และให้ประธานกรรมการสั่งให้กรรมการอื่นที่ตนพบเห็นสมควรจะมิตินให้แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกคำสั่ง หรือมีมติให้ดำเนินการอย่างใดตามที่เหมาะสมก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๒๑

“มาตรา ๒๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการออกเสียงประชามติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการจัดการเลือกตั้ง หรือเลือก หรือออกเสียงประชามติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการ ในการนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้ง รวมทั้งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง

ในกรณีมีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ในกรณีมีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างรัฐธรรมนูญใช้คำว่า “การจัดหรือดำเนินการเลือกตั้ง” จึงเสนอให้แก้ไขความในวรรคหนึ่งเป็น “...ในการจัดหรือดำเนินการเลือกตั้ง...” นอกจากนี้ ควรมีช่องทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการเลือกตั้งเองได้โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา ส่วนการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในทางปฏิบัติคณะกรรมการการเลือกตั้งจะไม่เข้าไปจัดการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และไม่ได้นำมาประมาณของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้จัดการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย แต่ความในวรรคสองกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเท่านั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งตามวรรคสอง และไม่ควรผลักภาระให้กับประชาชน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถออกระเบียบเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งได้

- มีกรรมการสอบถามว่า หลักการตามวรรคสองจะทำให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ ซึ่งควรนำหลักการเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือของภาคส่วนต่างๆ มากำหนดไว้ในวรรคสองด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล เช่น ปลัดเทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น เข้ามารับผิดชอบจัดการเลือกตั้งตามวรรคสองได้ ที่ผ่านมาการจัดการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะแต่งตั้งปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำให้การจัดการเลือกตั้งเกิดปัญหา

เนื่องจากปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้อำนาจของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนการเพิ่มหลักการเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในวรรคสอง จะต้องกำหนดสัดส่วนของผู้แทนประชาชนหรือองค์กรต่างๆ ไว้ด้วย ซึ่งจะเป็นการผูกมัดและสร้างภาระให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งมากเกินไป

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพิจารณาเรื่องการแต่งตั้งปลัดองค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งอย่างรอบคอบ เนื่องจากทราบว่าปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่อาจไม่ต้องการทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้ง

- หลักการตามวรรคสองจะนำไปใช้กับการจัดการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละครั้งใช่หรือไม่ และคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถมอบหมายให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหรือหลายหน่วยงานมาร่วมกันทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งตามวรรคสองได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีกลไกในการให้หน่วยงานของรัฐทั้งในระดับจังหวัดหรืออำเภอมาร่วมทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งตามวรรคสองอยู่แล้ว ส่วนความในวรรคสองจะทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจคัดเลือกบุคคล เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด หรืออัยการจังหวัด เป็นต้น มาเป็นผู้รับผิดชอบจัดการเลือกตั้งได้โดยไม่ต้องให้หน่วยงานในระดับกระทรวงลงไปทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการออกเสียงประชามติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการจัดการเลือกตั้ง หรือเลือก หรือออกเสียงประชามติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการ ในการนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้ง รวมทั้งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง

ในกรณีมีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น”

มาตรา ๒๒

“มาตรา ๒๒ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการจัดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัดในระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้งหรือออกเสียงประชามติ และการกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม แล้วรายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยเร็ว

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เห็นสมควรด้วยก็ได้

ระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง หมายความว่าถึงเวลาตั้งแต่มีพระราชกฤษฎีกา มีการเลือกตั้งจนถึงวันที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายหลังจากนั้นอีกไม่เกินหกสิบวันตามที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

วิธีการรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องกำหนดให้สามารถ รายงานได้โดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งเพิ่มเติมหรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการออกเสียงประชามติ คณะกรรมการจะสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไปปฏิบัติหน้าที่ ตามกำหนดเวลาที่เห็นสมควรก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้แก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “...เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้งหรือขอทบทวนสิทธิเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือขอทบทวนสิทธิเลือกตั้ง หรือการกระทำใด...” และเสนอให้แก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เห็นสมควรด้วยก็ได้”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามวรรคสองมีลักษณะคล้ายคลึงกับคณะบุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับของ คณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒๔ ของร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๒ มีเจตนารมณ์ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งตาม ร่างมาตรา ๒๒ มีลักษณะคล้ายคลึงกับคณะบุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการการเลือกตั้งตาม มาตรา ๒๒๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “กฎหมายที่ เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือขอทบทวนสิทธิเลือกตั้ง และพรรคการเมือง”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ปัญหาการซื้อเสียงเป็นปัญหาสำคัญ จึงควรกำหนดให้มี คณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งโดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นประธาน และมีบุคคลอื่น เช่น ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้บังคับบัญชาสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น เป็นกรรมการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการแก้ไข ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งและปัญหาการซื้อเสียง ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหา อย่างจริงจัง หากหน่วยงานใดเพิกเฉยหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่สามารถกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการกับหน่วยงานนั้นได้ ส่วนผู้ตรวจการเลือกตั้งตาม วรรคสอง อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการทุจริตการเลือกตั้งและการซื้อเสียงได้

- ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้ง จะมีคณะกรรมการอำนวยความสะดวกเลือกตั้งซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถมอบหมายให้คณะกรรมการอำนวยความสะดวกทำหน้าที่แก้ไขปัญหาคาดการทุจริตเลือกตั้งได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า คณะกรรมการอำนวยความสะดวกเลือกตั้งจะประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ตำรวจ หน่วยงานด้านการไฟฟ้า และหน่วยงานด้านประปา เป็นต้น มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่ปัญหาสำคัญของการเลือกตั้งคือ ปัญหาการซื้อเสียง ซึ่งควรมีกลไกที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้ามาแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรทำหน้าที่แก้ไขปัญหาคาดการทุจริตเลือกตั้งและจับกุมผู้ที่กระทำการผิดกฎหมายเลือกตั้งด้วยตนเอง ซึ่งสามารถกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือเจ้าหน้าที่เข้าไปจับกุมผู้กระทำการซื้อเสียง และให้มีอำนาจสั่งโยกย้ายเจ้าหน้าที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ แต่การให้องค์กรอื่นมาทำหน้าที่แก้ไขปัญหาคาดการทุจริตเลือกตั้งจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาคาดการทุจริตเลือกตั้งได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากมีคณะกรรมการมาทำหน้าที่แก้ไขปัญหาคาดการทุจริตเลือกตั้งและปัญหาการซื้อเสียงแล้ว อาจทำให้การแก้ไขปัญหาคาดการทุจริตประสบความสำเร็จ แต่ควรออกแบบให้คณะกรรมการชุดนี้สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาคาดการทุจริตในพื้นที่ได้ด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดให้คณะกรรมการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งโยกย้ายข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ได้ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเคยมีคำสั่งโยกย้ายข้าราชการที่ละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ปรากฏว่าสามารถโยกย้ายข้าราชการได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากจะต้องผ่านกระบวนการสอบสวนข้อเท็จจริงจากหน่วยงานต้นสังกัดของข้าราชการผู้นั้นก่อน ส่วนคณะกรรมการแก้ไขปัญหาคาดการทุจริตเลือกตั้งที่เสนอต่อที่ประชุมนี้ สามารถกำหนดให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานหรือมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาการตำรวจในพื้นที่เข้าไปจับกุมผู้ที่กระทำการผิดกฎหมายเลือกตั้งได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งโยกย้ายหรือสั่งลงโทษข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ทันทีได้ และควรกำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งเป็นงบลับให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อนำไปใช้ในการหาข่าวหรือข้อมูลการซื้อเสียงและแก้ไขปัญหาคาดการทุจริตเลือกตั้ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีงบประมาณที่เป็นงบลับอยู่แล้ว แต่ยังไม่เคยนำงบลับไปใช้จ่าย

ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีงบประมาณที่เป็นงบลับ แต่ยังไม่เคยนำไปใช้จ่าย เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่มีระเบียบรองรับ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ควรกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถนำเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อนำไปใช้หาข่าวหรือหาข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งด้วย นอกจากนี้ ขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไปศึกษาด้วยว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการอำนาจในการแก้ไขปัญหาคาดการทุจริตเลือกตั้งและปัญหาการซื้อเสียงอย่างไรบ้าง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดหลักการที่เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหลายประการ เช่น การให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งระงับสิทธิสมัคร

รับเลือกตั้งชั่วคราว หรือระยะเวลาในการประกาศผลการเลือกตั้งซึ่งกำหนดไว้หกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง เป็นต้น ทำให้การตรวจสอบเรื่องการทุจริตการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในการจับกุมผู้ที่กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งจะต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปดำเนินการด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น ทหาร ตำรวจ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น เข้ามาแก้ไขปัญหาทุจริตการเลือกตั้งและการซื้อเสียงในระดับจังหวัด โดยให้แต่ละองค์กรมีอำนาจตั้งคณะทำงานขึ้นมาจับกุมผู้กระทำผิดเองได้เพื่อให้เกิดการคานอำนาจระหว่างองค์กร หากองค์กรใดละเลยหรือไม่ดำเนินการก็จะมีองค์กรอื่นเข้าไปดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิดแทน

- ปัญหาการซื้อเสียงอาจเกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น จึงควรมีคณะทำงานพิเศษมาทำหน้าที่จับกุมผู้กระทำการซื้อเสียงในพื้นที่ต่างๆ ด้วย

- สามารถกำหนดให้พรรคการเมืองและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงได้ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า การให้มีคณะกรรมการเข้ามาแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงอาจไม่ประสบผลสำเร็จ จึงควรให้ประชาชนมีช่องทางในการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการซื้อเสียงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบด้วย

นายวันดี บุญศรี ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ๑ ชี้แจงว่า ในชั้นการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการเคยเสนอให้มีการจัดตั้งกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งโดยให้รางวัลนำจับแก่ประชาชนที่แจ้งเบาะแสการซื้อเสียง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งและการซื้อเสียง เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอที่จะเข้าไปจับกุมผู้ที่กระทำการซื้อเสียงได้ทั้งหมด อีกทั้งควรมีการตั้งกองทุนไว้สำหรับแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งและการซื้อเสียงด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรคิดค้นกลไกในการหาข้อมูลหรือหาข่าวเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้ง แต่ต้องไม่ใช้วิธีการแต่งตั้งหรือรับสมัครบุคคลเพื่อไปหาข่าวเนื่องจากจะทำให้เกิดอันตรายกับบุคคลนั้น ส่วนการจับกุมผู้กระทำผิดควรให้เป็นหน้าที่ของตำรวจเช่นเดิม

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ควรให้สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติเข้ามามีส่วนร่วมในการหาข่าวเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งและการซื้อเสียง นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรใช้วิธีการเชิญชวนประชาชนที่เป็นวัยรุ่นมาร่วมเสริมสร้างประชาธิปไตยโดยการแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งและการซื้อเสียงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเคยฝึกอบรมนักเรียนนักศึกษาให้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาทุจริตเลือกตั้งหรือการซื้อเสียงด้วยตนเอง ซึ่งในกฎหมายที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจขอความร่วมมือจากศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย และสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ ในการสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งได้ นอกจากนี้ ควรยกร่างกฎหมายในเรื่องพยานหลักฐานของคดีเลือกตั้งโดยกำหนดให้คำให้การของพยานที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองแล้ว ให้ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีได้ แต่ฝ่ายจำเลยอาจไม่มีสิทธิในการซักค้านพยานนั้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ศาลจะใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาคดีเลือกตั้งซึ่งไม่ต้องใช้วิธีการซักค้านพยาน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลพิจารณาคดีจากสำนวนของคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นหลัก ซึ่งศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานอื่นมาพิจารณาเพิ่มเติมได้ แต่ในข้อกำหนดของศาลกำหนดให้พยานต้องมาเบิกความด้วยตนเอง หากพยานไม่ไปเบิกความต่อศาลแล้ว อาจทำให้ศาลยกฟ้องคดีนั้นได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มีหลักการให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่าได้ ซึ่งศาลจะพิจารณาเองว่าพยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนักหรือไม่

- คณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้ระยะเวลาพอสมควรเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานก่อนที่จะฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งอาจทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือให้เงินแก่พยานให้เปลี่ยนแปลงคำให้การ จึงควรมีกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถนำสืบพยานต่อศาลให้รวดเร็วขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำหลักการในเรื่องการสืบพยานก่อนฟ้องคดี เช่น คดีที่พยานเป็นชาวต่างประเทศ ซึ่งให้ศาลสืบพยานทันที มาปรับใช้กับการสืบพยานในคดีเลือกตั้ง นอกจากนี้ ขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งศึกษาด้วยว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการอำนาจเพื่อทำให้การจัดการเลือกตั้งเกิดประสิทธิภาพสูงสุดอย่างไรบ้าง

พันตำรวจตรี ธีรวิวัฒน์ เสงี่ยมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ ชี้แจงว่า ตำรวจและข้าราชการฝ่ายปกครองส่วนใหญ่ที่มาร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการเลือกตั้ง มักจะถูกโยกย้าย จึงทำให้ตำรวจและข้าราชการฝ่ายปกครองไม่ต้องการปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง จะนำไปใช้กับการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหรือไม่ และเสนอให้แก้ไขความในวรรคหนึ่งเป็น “ในการเลือกตั้ง **สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภา**แต่ละครั้ง...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กรของข้าราชการฝ่ายปกครองและตำรวจยังยึดโยงกับผู้มีอำนาจทางการเมือง จึงควรมีการปฏิรูปตำรวจอย่างต่อเนื่อง ส่วนร่างมาตรา ๒๒ นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้พิจารณาเองว่าจะนำไปใช้กับการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นการจัดการเลือกตั้งทั่วราชอาณาจักรแตกต่างจากการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละครั้งได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการจัดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัด ในระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้งหรือขอทูลชี้แจงประชาชนติ และการกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือขอทูลชี้แจงประชาชนติและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม แล้วรายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยเร็ว

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เห็นสมควรได้

ระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง หมายความว่าถึงเวลาตั้งแต่มีพระราชกฤษฎีกา มีการเลือกตั้งจนถึงวันที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายหลังจากนั้นอีกไม่เกินหกสิบวันตามที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

วิธีการรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องกำหนดให้สามารถ รายงานได้โดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่มีการเลือกตั้งเพิ่มเติมหรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการออกเสียงประชามติ คณะกรรมการจะสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไปปฏิบัติหน้าที่ ตามกำหนดเวลาที่เห็นสมควรก็ได้”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องการเชิญผู้แทน กรมสรรพากรเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อชี้แจงและให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการในการหักลดหย่อนภาษี เงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรการการเมือง พ.ศ. .... ในประเด็นการนำเงินที่บริจาคให้แก่พรรคการเมืองมาหักลดหย่อนภาษี

ที่ประชุมเห็นชอบ

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวิษ

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์